

DILEMMA 1



Kees van Swinderen, de broer van ooggetuige Annie van Swinderen, werd op zijn 18e naar Duitsland gestuurd om daar gedwongen voor de Duitsers te werken. Hij zat erg ver weg in Oost-Duitsland en kreeg maar 1 keer toestemming om naar huis te gaan en zijn ouders te bezoeken. Hij was toen al bijna twee jaar weggeweest. De arbeid voor de Duitsers was zwaar en gevaarlijk. Veel mannen keerden dan ook niet terug van verlof en doken onder in Nederland. Kees kwam even terug met verlof op Texel, maar zei direct tegen zijn familie dat van onderduiken geen sprake kon zijn en hij weer terug naar Duitsland ging. In Duitsland stond namelijk een collega borg voor hem, die vrouw en kinderen had. Als Kees niet terug zou keren naar de fabriek dan zou de collega zwaar gestraft worden.

- Voor welke keuze staat Kees?
- Wat vind je dat hij zou moeten besluiten?
- Discussieer met elkaar welke keus hij zou moeten maken en waarom.
- Hoe denk je dat het afloopt?

DE RUSSENOORLOG



DILEMMA 3

Meijert is 12 als de Russenoorlog begint. Hij ziet veel dingen die indruk op hem maken. Als hij met zijn broer langs de weg loopt zien ze een nog jonge Duitse soldaat zitten. Hij heeft een helm op zijn hoofd met een elastiek eromheen. De moeder van Meijert geeft de jonge soldaat een glas melk. Het verbaast Meijer dat zij dat doet.

- Waarom verbaast het Meijert dat zijn moeder de Duitse soldaat melk geeft?
- Welke keus maakt de moeder van Meijert?
- Wat vind je van die keuze?

DE RUSSENOORLOG

DILEMMA 2

Cor Kievits is samen met een aantal mannen opgepakt door de Duitsers in Den Burg. De Texelaars liepen op de soldaten af omdat zij dachten dat het Georgische soldaten waren. Het bleken Duitsers te zijn. Toen de soldaten vroegen naar hun bedoelingen en de mannen zeiden dat ze tegen de Duitsers wilden vechten, werden ze opgepakt. Cor wordt aangehouden terwijl hij een pistool op zak heeft. De groep mannen wordt op een vrachtwagen geladen en afgevoerd naar de Mokbaai, waar een Duitse soldatenkazerne staat. Halverwege de tocht zegt Cor tegen zijn vriend Theo dat hij het niet vertrouwt. Ze willen vluchten. Theo en Cor stellen aan de andere mannen voor om de Duitsers te overmeesteren en te ontsnappen. De anderen willen of durven niet.

- Voor welke keuze staan Cor en Theo?
- Wat vind jij dat ze moeten doen?
- Wat kunnen de gevolgen zijn van hun keus, denk je?
- Discussieer met elkaar wat jullie zouden doen en waarom.

DE RUSSENOORLOG

DILEMMA 4

Tijdens de Russenoorlog maakten de Duitsers jacht op de Georgiërs. Het was strafbaar om Georgiërs te helpen. Een buurman van Meijert Boon ziet op een dag Georgiërs over het erf van een boerderij lopen. Hij bedenkt zich geen moment en verbergt de Georgiërs in een hol waar eerder een onderduiker had gezeten. De eigenaar van de boerderij vertelt hij niets. Bij een razzia komen de Duitsers de boerderij grondig doorzoeken.

- Voor welke keuze staat de buurman van Meijert Boon?
- Wat vind jij ervan dat hij de eigenaar van de boerderij niets vertelt? Waarom?
- Hoe denk je dat het afloopt?

DE RUSSENOORLOG

DILEMMA 5



De in Oudeschild wonende rijwielhandelaar Melle Zegel had vanaf 6 april een gewonde Georgiër onderdak gegeven en verzorgd. Toen hij op 8 april de bekendmaking las dat op het helpen van Russen de doodstraf stond, zat hij met een groot probleem. De man had hulp nodig, maar Melle Zegel moest ook aan zijn vrouw en kinderen denken. Veel mensen wisten dat hij een Georgiër verborgen hield.

- Voor welke keuze staat Melle Zegel?
- Wat zou je zelf doen?
- Hoe denk je dat het afloopt?

DE RUSSENOORLOG



DILEMMA 7

Op de ochtend van de opstand roept het Texels verzet op aandringen van de Georgiërs alle Texelse mannen op om mee te vechten tegen de Duitsers. Wat er precies van hen wordt verwacht is niet duidelijk. Nico Eelman hoort ook van de oproep: hij twijfelt of hij moet gaan. Hij is oud genoeg om zich te melden, maar hij heeft geen ervaring met wapens en vindt het onduidelijk wat er van hem wordt verwacht. Bovendien is de situatie erg gevaarlijk; vanuit Den Helder wordt Den Burg al beschoten.

- Voor welke keuze staat Nico?
- Wat vind je dat Nico moet doen en waarom?
- Hoe denk je dat het afloopt?

DE RUSSENOORLOG

DILEMMA 6

Tijdens de opstand ziet Akkie van der Kerkhof-Kikkert hoe Georgische soldaten twee Duitse soldaten gevangen nemen. Als ze weg zijn gelopen vindt Akkie een briefje van een van de Duitse soldaten. Liebe Muttie, zo begint de brief. Akkie begrijpt dat het een brief is van een van de soldaten aan zijn moeder.

- Voor welke keuze staat Akkie?
- Wat zou je zelf doen?
- Hoe denk je dat het afloopt?

DE RUSSENOORLOG

DILEMMA 8

De Georgische Grisha is grenswacht in het Rode Leger. Als de Duitsers in 1941 aanvallen raakt hij gewond aan zijn been en wordt hij gevangen genomen. Grisha komt terecht in een groot krijgsgevangenenkamp. Daar leeft hij onder barre omstandigheden. De kans om te overleven is klein. 'Elke dag gingen er rond de 500 mensen dood,' vertelt Grisha. De Duitsers bieden de krijgsgevangenen aan dienst te nemen in het Duitse leger.

- Voor welke keuze staat Grisha?
- Wat vind je dat Grisha moet doen en waarom?
- Hoe denk je dat het afloopt?

DE RUSSENOORLOG